

AZ ORSZÁGOS RABBIKÉPZŐ - ZSIDÓ EGYETEM (OR-ZSE) ZSIDÓ VALLÁSTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLÁJÁNAK (DI) MINŐSÉGBIZTOSÍTÁSA

Az Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem (OR-ZSE) Zsidó Vallástudományi Doktori Iskolájának (DI) minőségbiztosítása az OR-ZSE minőségbiztosítási rendszerének független része. A DI minőségbiztosítási terve a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvényben; illetve a „387/2012. (XII. 19.) a doktori iskolákról; a doktori eljárások rendjéről és a habilitációról” szóló kormányrendeletben foglaltakon; valamint az Országos Doktori Tanács 2013. május 10-i ajánlásain alapul és egyúttal igazodik a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság (MAB) vonatkozó előírásaihoz, az Emberi Erőforrások Minisztériuma minőségbiztosítási irányelveihez, a minőségbiztosítási nemzetközi fejlesztési trendjeihez, különös tekintettel a felsőoktatási minőségbiztosítás európai standardjaira.

1. Bemutakozás

Az Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem Zsidó Vallástudományi Doktori Iskolája, a zsidó vallástudomány egyetlen magyarországi zsidó doktori iskolája, a neológ vallásfelekezet világszerte egyetlen rabbiképző intézménye, másfél évtizede akkreditált egyeteme, BA szakokkal és két MA szakkal (rabbiképzés és kultúratörténet). A doktori tanulmányok folyamatos minőségbiztosítását az Intézmény immár több mint százharminc éves tudományos múltja garantálja.

A zsidó vallástudomány évezredek óta művelt vallásbölcseleti iskolái (T'nach/Szentírás, Talmud, Halacha, zsinagógai művészet, liturgiai zene) az ókori és mai Izraeli tudományos központokhoz, egyetemekhez valamint a legújabb korokban az Egyesült Államokban lévő zsidó egyetemekhez kötődnek. Ezen zsidó vallástudományi központokból rendszeresen részt vesznek előadók a doktori iskolai oktatásban.

A zsidó vallástudomány tudományelméleti értelemben modern és szekuláris diszciplínái (vallásfilozófia, a vallástörténet, valláskritika, zsidó történelem, vallási irodalom, vallási művészetek; zene, képzőművészet és azok profán változatai) mind részei a DI képzési programjainak, doktori témáinak, kutatásainak, publikációinak. A kurzusokat vezető professzorok jelen vannak a szaktudomány nemzetközi színterein, konferenciáin, kiadványaiban.

2. Doktori témák meghirdetése

Az egyetemen új doktori témákat – néhány szoros kivételtől eltekintve – csak MTA doktora címmel és/vagy habilitációval is rendelkező professzorok hirdethetnek meg. A két kivétel egyrészt olyan minősített docens, aki olyan országban szerzett PhD-minősítést, ahol nincs akadémiai doktori cím és habilitáció, másrészt olyan diszciplínák művelői, melyeknek nincsenek hazai minősített kutatói, mint pl. a zsinagógai zene és a kántorművészet. A témakiírók által készített és ajánlott doktori témákat a Doktoriskola Tanácsa értékeli, és csak azon témák meghirdetéséhez járul hozzá, amelyeknél biztosított a kutatói háttér, és fennáll a hallgatói érdeklődés is. A témakiíróktól jogos elvárás az aktív kutatói tevékenység, amely abban a statisztikai tényben is megnyilvánul, hogy közleményeinek mutatói jelentősen meghaladják a doktori iskola fokozatszerzéshez előírt publikációs követelményeit (ez a doktorhallgatókkal és doktorjelöltekkel szemben a fokozatszerzésig legalább 10 publikáció a kutatási témáik köréből). Emellett a témakiírók korábbi témavezetéseinek eredményeit is folyamatosan értékeli a DIT.

Történelmi okok miatt az OR-ZSE doktoriskolájában kevés hallgató tanul, ezért a doktoranduszokhoz túlnyomóan egy témavezető tartozik, kivételt képeznek az interdiszciplináris kutatási témák. A zsidó tudományosság hagyományosan vallástudományi és egyben bölcsészeti témakörei a képzési terv tantárgyismertetői szerint azért is gyakoriak, mert a széles tudományos spektrumot átölelő tanulmányi témák gyakran indukálnak interdiszciplináris, intermediális és interkulturális doktori témákat. Ennek gyökerei a XIX. századi alapítás kezdeti tudományos hagyományaihoz nyúlnak vissza, amennyiben az egykori Rabbiképző Intézet tanárai a vallástudomány neológ tudományfilozófiája alapján állva legtöbbször világi bölcsészeti stúdiumokból szereztek tudományos fokozatot (nyelvészet, filozófia, irodalom, történelem, néprajz). Ez magyarázza az interdiszciplináris témák jelenlétét a doktori témák között, és ez indokolja a kettős témavezetést, amely gyakran nemzetközi együttműködés keretei között zajlik.

3. Felvétel a doktori képzésre

A doktori képzésre a www.doktori.hu adatai alapján és az OR-ZSE honlapján szereplő doktoriskolai honlap <http://www.or-zse.hu/doktor/altism.htm> hirdetései segítségével lehet jelentkezni. Ezeken a honlapokon minden információ megtalálható a doktorképzésről. A doktoriskolába jelentkezőket a felvételi bizottság hallgatja meg (motiváció, előzetes tudományos tevékenység, a zsidóság történetében és kultúrájában való jártasság, részletes munkaterv, témavezető előzetes fogadókészsége nyelvismeret) és pontozásos felmérés alapján dönt a felvételtől. A felvétel formai követelménye a legalább jó minőségű MA diploma (vallástudomány, teológia, bölcsészet, társadalomtudomány, egyéb humán tudományok) valamint a Doktori Szabályzat által kívánt nyelvismeret, melynek specifikuma a modern héber (ivrit) és/vagy bibliai héber legalább olvasásszintű ismerete (fokozatszerzésig kötelező az államilag elismert középfokú „C” komplex vagy azzal egyenértékű nyelvvizsga)

4. A doktori képzés tantárgyai és tanári kara

A doktori képzés tárgyainak elfogadásáról és módosításairól, vendégtanárok meghívásáról és nemzetközi kurzusok meghirdetéséről a Doktori iskola Tanácsa dönt, az iskola vezetőjének javaslata alapján. A doktori iskolában csak tudományos fokozattal - MTA doktora címmel és/vagy habilitációval – rendelkező oktatók taníthatnak, ők lehetnek a doktorképzés fórumainak (Egyetemi Doktori Tanács, Egyetemi Habilitációs Bizottság, Tudományági Doktori Tanács, Doktori Iskola Tanácsa, Tudományági Habilitációs Bizottság) tisztségviselői és a képzés témakiírói és témavezetői.

A doktori képzés tárgyai és azok oktatói megtalálhatók az OR-ZSE doktoriskolai honlapján, valamint a doktori.hu adatbázisban lévő Képzési tervben. A DI tárgyainak oktatói publikációikkal és azok hivatkozásaival megjelennek az ODT adatbázisában is. A DI tisztségviselői adatlapon nyilatkoznak arról, hogy első helyen tartoznak az OR-ZSE Zsidó Vallástudományi Doktori Iskolájához.

5. Kutatómunka

A doktorandusztól elvárt, hogy a hat szemeszteres képzés egész idejében folytasson kutatást, publikáljon (legalább öt tanulmányt a képzés ideje alatt, további ötöt a fokozatszerzés időszakában), tartson konferencia-előadást (legalább egyszer idegen nyelven is), részt vegyen

az intézmény oktatói tevékenységében (BA szinten tartson kurzust, saját kutatási témájához kapcsolt szemináriumon). A doktori iskola feladata az is, hogy segítse a doktorhallgatót abban, hogy a képzés során eljuthasson külföldi konferenciákra, egyetemekre vagy kutatóintézetekbe.

A kutatómunka minőségbiztosításának része és háttérintézménye az egyetem „Kaufmann Dávid vallástudományi kutatócsoportja” (a korábban az MTA kihelyezett kutatóhelyeként működött vallás- és kultúratudományi kutatócsoport jogutódjaként), melynek tudományos tevékenységébe a doktorhallgatók alanyi jogon aktívan bekapcsolódhatnak, önálló workshopokat, konferenciákat rendezhetnek, folyamatos kutatási feladatokat végezhetnek, publikációs lehetőségeket kapnak, részt vehetnek futó vagy tervezett tudományos projekteken, konzultációkon, szakmai vitákon, könyvbemutatókon. Mindezekért a képzési tervben szereplő krediteket is megkapják.

6. Monitoring

A hallgatók tanulmányi teljesítményét és előrehaladását az iskolavezető és a témavezető értékeli minden félév végén (kutatási napló, szakirodalmi referátum, témabemutató, témavezetői szeminárium, fejezetvédelem formájában). A kutatási napló munkabeszámolóként a doktori iskola honlapjáról letölthető nyomtatvány, amely tartalmazza a tanulmányi és kutatási eredmények összesített mutatóit (publikációkat, konferencia-előadásokat, óratartásokat is beleértve) A doktorandusz haladását tanévenként a DIT értékeli.

A DIT az országosan alkalmazott egységes monitoring eljárással (amint működni kezd) nyomon tudja követni a fokozatszerzést, majd a fokozatot szerzett hallgatók életútját. Ennek eredménye bekerül a honlap és a doktori.hu adatbázisába, önértékelés formájában.

7. A PhD fokozat publikációs követelményei

A fokozat megszerzéséhez a szakterület sajátosságainak megfelelő publikációs követelményrendszernek kell eleget tenni. Az egyetem és a doktoriskola biztosítja a doktorhallgatók publikációinak megjelenését az intézmény saját publikációs sorozataiban (Hagyományos könyvformátumban: Magyar Zsidó Szemle, Magyar Zsidó Szemle Füzetek, Magyar Zsidó Szemle Könyvek; Elektronikus formában: Hacofoe, Yerusha, Új Javne könyvek), valamennyi publikációs fórum rendelkezik ISBN/ISSN számmal és lektorált szerkesztésű kiadvány.

8. Fokozatszerzési eljárás

A fokozatszerzési eljárás során a doktori értekezést benyújtás előtt munkahelyi vitára (vagy műhelyvitára) kell bocsátani. Ennek előzményeként, még a szervezett képzés keretében a tervezett dolgozatot már az első évfolyam végén „témabemutatáson” kell ismertetni, majd a második vagy harmadik tanév végén „fejezetvédésre” kerül sor, mindkettő a témavezető és meghívott professzorok jelenlétében. A munkahelyi vitában egy külső, legalább PhD-fokozattal rendelkező opponens értékeli a dolgozatot. A vita lényeges pontjait jegyzőkönyvben kell rögzíteni, melynek melléklete az opponensi vélemény. A szigorlatot követően az értekezés benyújtásakor a Bíráló Bizottság tagjai nyomtatott és elektronikus formában is megkapják a disszertációt és a tézisfüzetet. Az opponensek személye a bírálatok elkészültéig nem nyilvános. A Bíráló Bizottság tagjai az opponensi véleményeket mindkét bírálat beérkezése után, a jelölt válaszait legkésőbb a védés előtt egy héttel elektronikus formában megkapják. A nyilvános vita meghirdetésekor az értekezés és a tézisfüzet teljes szövege nyilvánossá válik a www.doktori.hu adatbázisában és a doktori iskola honlapján is. A bírálókhöz kiküldött értekezés utólag nem módosítható. A bizottság és az opponensek kritikai véleményét a jegyzőkönyvben és a disszertációhoz csatolva elektronikus formában is közzéteszi, és a megvédett értekezés ezzel a kiegészítéssel kerül nyilvánosságra.

9. A nyilvánosság biztosítása és egyéb minőségbiztosítási feltételek

- interdiszciplináris együttműködés a hasonló területen működő hazai és külföldi doktori iskolákkal;
- külföldi idegen nyelvű és hazai szakirodalom folyamatos beszerzése és az OR-ZSE tudományos könyvtárában való hozzáférhetőség biztosítása;
- részvétel a hazai és külföldi tudományos szakkonferenciákon;
- külföldi és belföldi szakértők folyamatos bevonása oktatóként és társ-témavezetőként;
- A DI alumni-politikája: a doktoranduszok, a doktorjelöltek és a doktori fokozatot szerzettek meghívót kapnak az OR-ZSE DI által rendezett műhelybeszélgetésekre, konferenciákra, egyéb rendezvényekre, és lehetőség szerint bevonják őket a képzésbe, továbbképzésbe és a kutatásokba.

- nyilvánosság és az átláthatóság biztosítása érdekében a DI tevékenységei mind az egyetem doktoriskolai honlapján: <http://www.or-zse.hu/doktor/altism.htm> a <http://www.doktori.hu> honlapon folyamatosan nyilvánosságra kerülnek.

10. Plágiumszabályzat

Az értekezés minőségéért, önállóságáért, valódiságáért a témavezető a benyújtott disszertáció első lapján aláírásával vállal felelősséget. A jelölt a második oldalon tesz nyilatkozatot munkája eredetiségéről. Ez a szöveg e minőségbiztosítás, valamint a Doktori Szabályzat mellékleteként is megtalálható.

11. Záró megjegyzések

A szabályzat az alábbi minőségbiztosítási elvek érvényesülését kívánja elérni:

Szakmai kontroll: A doktori képzés és fokozatszerzés teljes folyamatán keresztül érvényesíteni kell a tudományos közvélemény kontrollját.

Nyilvánosság: A minőségbiztosítási rendszer főbb fázisai a szakmai és tudományos közvélemény számára legyenek széleskörűen nyilvánosak.

Visszacsatolás: A doktori képzésben részt vevő oktatók, témavezetők és a doktori iskola különböző testületeinek tagjai kapjanak folyamatos visszajelzést tevékenységük színvonaláról, és legyen lehetőségük a tapasztalataik visszacsatolására.

Egyéni felelősség: Egyértelműen tisztázott legyen, hogy a doktori képzésben részt vevők körében kinek mi a feladata és miért felelős.

Dokumentálás: A doktori képzéssel és fokozatszerzéssel kapcsolatos valamennyi döntési pontról készüljön dokumentáció. A minőségirányítási rendszer működtetése csak minimálisan adminisztratív terhet rójon a képzésben és a fokozatszerzési eljárásokban részt vevő oktatókra és kutatókra.

1. sz. Melléklet

Plágium - Nyilatkozat

Alulírott (: .....) jelen nyilatkozat aláírásával kijelentem, hogy a

.....

című doktori értekezés

(a továbbiakban: értekezés) önálló munkám, az értekezés készítése során betartottam a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. tv. szabályait, valamint az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem által előírt, az értekezés készítésére vonatkozó szabályokat, különösen a hivatkozások és idézések tekintetében.

Tudomásul veszem, hogy szakdolgozat esetén plágiumnak/szerzői jogsértésnek számít:

- szó szerinti idézet közlése idézőjel és hivatkozás megjelölése nélkül;
- tartalmi idézet hivatkozás megjelölése nélkül;
- más szerző publikált gondolatainak saját gondolatként való feltüntetése.

Alulírott kijelentem, hogy a plágium fogalmát megismertem, és tudományul veszem, hogy plágium esetén értekezésemet az egyetem visszautasítja.

Kijelentem továbbá, hogy az értekezés készítése során az önálló munka kitétel tekintetében a konzulenszt, a bíráló bizottságot és a fokozatszerzés többi résztvevőjét nem tévesztettem meg.

Jelen nyilatkozat aláírásával tudomásul veszem, hogy amennyiben bizonyítható, hogy a dolgozatot nem magam készítettem vagy a dolgozattal kapcsolatban szerzői jogsértés ténye merül fel, az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem Doktori Tanácsa az értekezést elfogadhatatlannak minősíti.

doktorjelölt

Budapest,